

Kl. 16:04

(Ordfører)

Flemming Møller Mortensen (S):

Socialdemokraternes klare holdning er, at danskernes sundhedstilstand skal forbedres betragteligt, og at den stigende ulighed i sundhed naturligvis skal reduceres. Det må betragtes som en af velfærdsstatens største udfordringer, som kun en vaskeægte progressiv og visionær politik kan løse – ingen tvivl om det.

Derfor er det bedrøveligt at vi i dag skal stå og forhandle om et lovforslag om afgifter på tobak og usunde varer baseret på, at en aftale er indgået med det snævrere mulige flertal her i Folketinget. Det er Socialdemokraternes opfattelse, at langsigtet politik kræver brede forlig, og det havde derfor været bedre for Danmark, hvis debatten havde fundet sted i en forhandlings-situation.

Det er også bedrøveligt, at lovforslaget indgår i et aftalekompleks om danmarkshistoriens skæveste skattereform, som – ikke grundet tilfældigheder – er blevet kaldt en rødvinreform. For det er jo et uomtvisteligt faktum, at dem, som tjener mest, også er dem, som får mest ud af skattereformen i både kroner og procenter. Som det også fremgår af bæreforslaget til skattereformen, får dem, der tjener mest, tre gange så meget ud af skattereformen som dem, der tjener mindst. Mens en bankdirektør, der tjener 2,5 mio. kr. om året, får en skattelettelse på 140.000 kr. om året, får en SOSU-assistent maksimalt 1.800 kr. ekstra om året. Uligheden i Danmark vil ganske enkelt eksplodere på baggrund af den rødvinreform, som V, K og Dansk Folkeparti har indgået aftale om, og det er altså en bedrøvelig sandhed.

Socialdemokraterne skal være de første til at erkende, at der er elementer i dette lovforslag, som vi godt kan se perspektiver i. Afgifter er et meget stærkt redskab til at forebygge sygdom og give flere gode leveår. Vi mener, at afgifter på tobak og usunde fødevarer har betydning for den sociale ulighed i sundhed. Det har Forebyggelseskommissionen og mange internationale undersøgelser slået fast.

Danmark står over for en kæmpe udfordring på forebyggelsesområdet. Vores middellevetid og sundhedstilstand er langt fra på højde med de lande, vi normalt sammenligner os med. Hvis vi skal lægge dette kedelige faktum bag os, kræver det virkelig store visioner for forebyggelse, og det kræver, at vi tænker langsigtet. I 2020 skønnes det, at 60 pct. af sundhedsudgifterne går til

sygdomme, som kunne være forebygget. Det er i sig selv en absurd situation, og det tydeliggør, hvor vigtigt det er, at vi handler nu. Forebyggelsespolitik er nemlig langsigtet politik.

Afgifternes effekt er afhængig af prisfølsomheden på de enkelte varer. Hvad angår tobak, tyder internationale undersøgelser på, at en forhøjelse af tobaksprisen på 10 pct. kan lede til et fald på 4 pct. i forbruget. Endvidere er prisfølsomheden på tobak afhængig af alder, uddannelse, indkomst og selvvurderet helbred. En høj tobaksafgift har altså størst effekt på forbruget blandt de helt unge og personer med lav uddannelse, lav indkomst samt dårligt helbred. Netop blandt disse grupper er der langt den største gevinst ved at forebygge rygning effektivt, fordi rygevanerne grundlægges tidligt, og fordi mange af de store folkesygdomme rammer socialt skævt. Den sociale ulighed er simpelt hen ikke acceptabel i en velfærdsstat som Danmark, og afgifter på tobak kan være et af midlerne til at komme denne ulighed til livs.

Med hensyn til afgifter på chokolade, konsumis og sukkervarer er der også perspektiver i at øge afgifterne. Danskerne spiser i gennemsnit 60 kg sukker om året, og det giver os en andenplads blandt OECD-landene, kun overgået af USA. Et højt sukkerindtag er problematisk, både fordi det i sig selv udgør en risikofaktor for overvægt, og fordi det måske i nogle tilfælde sættes i stedet for sund kost. Aldersforskelle og sociale forskelle i relation til priselasticiteten gør sig ikke nødvendigvis gældende i samme omfang som for tobakken.

Socialdemokraterne mener, at afgifternes konkrete niveau skal vurderes ud fra, om de medvirker til at eliminere eller sænke usund levefærd og bidrager til at forbedre sundheden. Men vi mener også, at afgifternes niveau naturligvis skal vurderes ud fra de øvrige elementer i en samlet skatteomlægning. Målet må være at hæve afgifterne de rigtige steder, så det bidrager til danskernes sundhed, og så provenuet herfra samtidig føres tilbage til borgerne i form af socialt ansvarlige lavere indkomstskatter. Det mener vi ikke er tilfældet med regeringens skattereform.

Til trods for at der altså er elementer i lovforslaget, som vi kan se positive perspektiver i, må det være åbenlyst for enhver, at Socialdemokraterne ikke kan bakke op om forslaget. Som skatteministeren selv sagde fra talerstolen i går, skal de enkelte lovforslag naturligvis forstås i en samlet kontekst af hele lovpakken, der imple-